

Midtjylland. Disse Egne fik alle deres grove Varer fra Randers paa Pramme eller Kaager, som den brede Strøm villig og føjelig bar ind til os. Det var alle de grove Varer i Form af Jern, Kul og især af Tømmer. Disse Egenes Produkter, som skulde ud i Handelen, Korn og Mursten især, gik tilbage til Randers som Stapelplads for Midtjyllands Handel og Omsætning. I Sommertiden var der et Røre derne, som sent gaar af Minde hos den ældre Slægt. Jeg kan tale med om det, da mit Barndomshjem laa tæt ved Gudenaen. Ved den vigtigste Ladeplads, Landsbyen Ans, kunde der være en saadan Færdsel, at den kunde minde om det mest befærdede Strøg nu om Tider. Bøndervognene kørte i lang Række frem og tilbage med deres Varer; der laa Pramme, og Sømændene, Prammændene kaldte man dem, førte en lille Smule Luft af Søliv og Søfart ind i det Fastland, som ellers var beboet af Landkrabber.

Men dette Røre og Liv og disse Omsætningsforhold blev dødelig ramt, da Jernbanernes Tid oprandt, og da Randers—Langaa—Viborg Banen blev bygget først i 60'erne og svingede bort fra Gudenaadalen ved Tange ind over Heden ad Viborg til. Saa vidt jeg husker, blev denne Bane aabnet i 1863. Ans blev da de-troniseret fra sin fremragende Stilling. Saa kom nu for nylig Langaa—Silkeborg Banen, der blev aabnet sidste Sommer, men der har for Resten ikke i de sidste 15—20 Aar været nogen nævneværdig Brug af den brede, føjelige Strøm som Vandvej. Man har kunnet træffe en enkelt Pram, der førte Sten fra Ans til Randers og enkelte Varer i modsat Retning, men det er kun ganske undtagelsesvis. Hele den gamle Ordning, som var baseret paa dette, bestaar endnu med Trækkeveje osv., og Staten bærer de dermed forbundne Udgifter. Men det hele er altsaa totalt forandret, og Aaen ligger, som jeg sagde, trist og vemodig, næsten øde. Hvis man nu — og det er det, der nu bliver taget under Overvejelse, og som jeg hilser med den største Glæde — kunde faa Gudenaens gamle Betydning omsat i nye Former, hvis man ved at frigøre dens Vande og overrisle de mange Hundrede Tønder Land magre Jorder, som ligge omkring den i brede Dalstrøg, kunde forvandle dem til frugtbare Jorder, og man saa kunde skaffe et Vandfald paa mange Hundrede Hestes Kraft, som Hedeselskabets Folk have skrevet om, og som kunde forsyne Befolkningen med Lys i deres Huse og Drivkraft til deres Maskiner,

saa vilde den gamle Herlighed paa en Maade staa op igen som nyfødt, men under nye Former, svarende til Tidens Kulturtrin. Hvor meget af det, der kan realiseres, skal jeg ikke kunne dømme om, det kan vel ingen, maaske man ude i Befolkningen nærer for fantastiske Forventninger om, hvad der kan opnaas, men saa meget er dog sikkert, at en grundig og omhyggelig Undersøgelse vil vise os, hvad der kan udrettes, og hvad der maa opgives.

Jeg er overmaade glad ved, at der bliver nedsat en Kommission; en saadan vil komme til at tage mange Spørgsmaal under Overvejelse foruden dem, den højtærede Minister i Gaar nævned, ogsaa Spørgsmaalet om Forbindelsesveje mellem begge Flodbredder. Nu, da Langaa—Silkeborg Banen gaar Østen for den store Gudena, ville Beboerne paa den vestlige Side af den store Strøm have megen Interesse af at faa let Adgang til Stationerne paa den anden Side, det vil vise sig uoverkommeligt for Befolkningen at bære Udgifterne ved de store Broer, der skulle bygges. Jeg ved Steder, hvor man allerede arbejder med Tanken, og jeg vil ønske, at Kommissionen vil overveje dette Spørgsmaal, som vil interessere Befolkningen paa Egnen meget. Jeg er endvidere glad over, at den højtærede Minister stillede i Udsigt, at Egnens Befolkning og dens Interesser ville blive repræsenterede i den paa-gældende Kommission. Jeg skal derfor slutte med paa de 5—6 Sognes Vegne, der høre til min Valgkreds, og som ere meget interesserede i dette Spørgsmaal, at udtale min Erkendtlighed og Tak for det Værk, den højtærede Minister her foranstalter gennemført, idet jeg haaber, at det skal føre til et lykkeligt Udfald, saa den gamle, betydningsfulde Strøm igen kan faa sine Kræfter tagne i Brug til Næringslivets Fremme og til Folkets Gavn.

Lange: Et Mindretal i Finansudvalget har i Aar som i Fjor stillet Ændringsforslag vedrørende Snekastningen paa vore Jernbaner. Jeg udtalte i Fjor, at jeg godt kunde sympatisere med Tanken deri og maatte mene, at den Betaling, der krævedes her, ikke var for stor. Men efter den Besvarelse, der er fremkommen fra den højtærede Trafikminister, mener jeg, at de Herrer rolig kunne tage deres Ændringsforslag tilbage, thi det er dog givet, at naar den højtærede Minister erklærer, at han vil arbejde hen til, at Snekasterne overalt faa